

2. Декларация основных принципов правосудия для жертв преступлений и злоупотребления властью. Резолюция 40/34 Генеральной Ассамблеи от 29 ноября 1985 года. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_114. Дата звернення: 20.02.2019.

3. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>. Дата звернення: 20.02.2019.

Лопасва Олена Миколаївна
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки

Водоп'ян Денис Володимирович
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ НЕДОСКОНАЛОСТІ ОЗНАК БАНДИТИЗМУ ЗА СТАТТЕЮ 257 ККУ

Бандитизм, згідно зі ст. 257 Кримінального кодексу України (далі – ККУ) – вид організованої злочинної діяльності, яка включає в себе відповідальність за такі дії: організацію озброєної банди, участь у банді та участь у нападі, вчинюваному бандою. Для притягнення винної особи за ст. 257 ККУ достатньо вчинення нею хоча б однієї з вищевказаних дій [1, с. 113]. Однак для того щоб кваліфікувати такі дії за ст. 257 ККУ, вирішальне значення має встановлення для банди специфічних рис: озброєність та мета нападу на підприємства, установи, організації чи на окремих громадян. Щодо першої ознаки, то вона досить не досконала, адже озброєність банди характеризується двома чинниками [2, с. 2–6]. Об'єктивно визначено, що банда буде озброєна, якщо хоча б у одного з її учасників є предмети, вказані в пункті 4 постанови Пленуму Верховного Суду України № 3 від 26.04.2002 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами», в котрій зазначено, що «відповідно до названої Інструкції (з0637-98) та інших нормативних актів, до вогнепальної зброї, яка є предметом злочинів, передбачених статтями 262–264, 410 КК, належать усі види бойової, спортивної, нарізної мисливської зброї, як серійно виготовленої, так і саморобної чи переробленої, для проведення пострілу з якої використовується сила тиску газів, що утворюється при згоранні вибухової речовини (пороху або інших спеціальних горючих сумішей). Предметом злочину, передбаченого ст. 264 КК (2341-14), крім зазначених вище видів вогнепальної зброї, може бути також гладкоствольна мисливська зброя» та далі вказано, що не підлягає під ознаки озброєності банди «пневматична зброя, сигнальні, стартові, будівельні, газові пістолети (револьвери), пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, ракетниці, а також вибухові пакети й інші імітаційно-піротехнічні та освітлювальні засоби, що не містять у собі вибухових речовин і сумішей, не можуть бути віднесені до предмета злочинів, відповідальність за які настає за статтями 262, 263 КК (2341-14)» і володіння банди холодною зброєю також вважається ознакою озброєності [3].

На думку вчених, останнє визначення, зазначене останнім абзацом п. 4 ППВСУ № 3 26.04.2002, є не досить коректним в аспекті протидії організованій злочинності. Наприклад М. І. Хавронюк вважає, що банда буде озброєна тоді, коли хоча б у одного з її учасників є предмети, які спеціально пристосовані для враження людей, не мають іншого (господарського, спортивного) призначення та на які поширюється спеціальний правовий режим (вони є об'єктом дозвільної системи або носіння їх громадянам заборонено). Це вогнепальна і холодна військова, мисливська і спортивна зброя, саморобна чи перероблена зброя (зокрема обрізи), вибухові пристрої, інші аналогічні пристосування, що і зазначено в ППВСУ № 3 26.04.2002. Далі М. І. Хавронюк зазначає, що має враховуватись як озброєність банди наявність в її розпорядженні пневматичних чи газових рушниць, пістолетів, револьверів, металевих, електрошокових чи інших аналогічних пристроїв, однак за умови, що вони належать до типів, використання яких громадянами потребує спеціального дозволу (зокрема пневматична зброя зі швидкістю польоту кулі понад 100 м/сек., газові пістолети і револьвери, газові балони, споряджені газом нервово-паралітичної дії) [4, с. 865]. Таке трактування буде більш ефективним для виконання цілей та завдань кримінального судочинства, адже є такі прецеденти, коли притягнути до відповідальності за ст. 257 ККУ не вдається через те, що

злочинці, використовуючи предмети, які не підпадають під ознаки озброєності, передбачені цією статтею, уникають відповідальності, також у судовій практиці є прецеденти, коли зброя, яка застосовувалась бандою для нападу на підприємства, установи, організації чи на окремих осіб, у результаті проведення експертизи визнавалася придатною для ураження чи ушкодження інших осіб і злочинці, знаючи про це, можуть привести зброю у такий стан безпосередньо перед їх затриманням.

Отже, з вищезазначеного можна зробити висновок, що спеціальна ознака озброєності банди для ст. 257 ККУ потребує змін, адже в сучасних реаліях боротьби з організованою злочинністю та злочинними організаціями винних осіб важко притягнути для відповідальності, а держава повинна бути зацікавлена в тому, щоб виконавчі органи влади ефективно виконували свої обов'язки та всебічно забезпечити їх правильною правовою регламентацією суспільно небезпечних діянь, передбачених ККУ.

1. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доп. станом на 11 січня 2019 року. Київ: Паливода А. В., 2019. 212 с.

2. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 груд. 2005 р. № 13. *Вісник Верховного Суду України*. 2006. № 1. С. 2–6.

3. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02>

4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., перероб. та доп. Київ: ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

Миронова Тетяна Миколаївна
викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін

Сердюк Аліна Геннадіївна
студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ

Повідомлення про підозру є не тільки одним із ключових процесуальних документів кримінального провадження, а й підсумком та результатом роботи слідчого. В аспекті досудового розслідування дана стадія займає найголовніше місце, адже є висновками співпраці правоохоронних та правозахисних органів, де викладаються фактичні обставини справи, аналізуються докази, надається суб'єктивна оцінка обставинам справи. Повідомлення про підозру можна вважати початковим та необхідним етапом для притягнення особи до кримінальної відповідальності, першою ланкою визнання її винуватою.

Інститут повідомлення про підозру є предметом досліджень таких учених: Ю.П. Аленін, А.В. Андрейчук, О.В. Баганець, І.В. Басиста, А.О. Боруш, Г.М. Гапотченко, І.В. Гловюк, В.Г. Гончаренко, В.О. Гринюк, І.Г. Івасюк, О.В. Іващенко, О.В. Капліна, Л.М. Лобойко, Т.В. Лукашкіна, К.Г. Марченко, О.М. Овчаренко, М.А. Погорельський, І.В. Рогатюк, В.А. Сербулов, О.Ю. Татаров, Л.Д. Удалова, В.І. Фаринник, М.Ю. Черкова, Л.В. Юрченко та ін. Проте, незважаючи на численні праці науковців, ця тематика буде залишатися актуальною, поки буде існувати злочинність, тобто вічно.

Інституту повідомлення про підозру присвячена ціла глава Кримінального процесуального кодексу (КПК), але обширна стадія кримінального процесу описана, регламентована та законодавчо закріплена тільки у чотирьох статтях, що є недостатнім для вираження усіх вимог для винесення повідомлення про підозру. КПК визначає лише випадки повідомлення про підозру, його зміст, вручення та можливості зміни.

Законодавець не вважає за потрібне з'ясувати тлумачення категорії «повідомлення про підозру», її особливості та форму вираження. Визначення «повідомлення» міститься у ч. 1 ст. 111 КПК України, яка передбачає, що повідомлення у кримінальному провадженні є процесуальною дією, за допомогою якої слідчий, прокурор, слідчий суддя чи суд повідомляють певного учасника кримінального провадження про дату, час та місце проведення відповідної процесуальної дії, або про прийняте процесуальне рішення, або здійснену процесуальну дію [1]. Проте дане визначення не відображає усієї суті саме «повідомлення про підозру».

Крім цього, немає жодного правового акта, в якому було б визначено документальну